

Руска Даскалова

ЗРЯЛО ВРЕМЕ

*Книгата се издава с любезното
съдействие на ОБЩИНА ВАРНА*

- © Руска Даскалова, автор
- Емил Иванов, редактор
- © Любен Пашкулски, художник на корицата
- © Владимир Димитров, илюстрации
- Йорданка Богдева, предпечат

Издателство: „Славена“

ISBN: *****

Руска Даскалова

ЗРЯЛО ВРЕМЕ

СТИХОТВОРЕНИЯ

**ВАРНА
2004**

*На Руми и Галя —
с обич*

БЛАГОДАРЯ НА ТЕБ, ЖИВОТ

Вървя сама под меднолистен свог
край волнозвучна песен на морето.
Благодаря ти пак на теб, живот,
че пълниш ми със светлина сърцето.

Отново трепва крехката надежда
за доброта във трудните ми дни.
Щом красотата вече в мен се вглежда,
отмествам с кротост болката встрани.

И всеки чувствен изблик днес и тук
е дар обожествен от светлината,
искряща в топли багри, в нежен звук
и с есенната зрялост на словата.

ЗРЯЛО ВРЕМЕ

Отново есенното време е при нас,
то властва над небето, над земята.
Дошъл е този тъй съдбовен час —
направеното слагай на везната.

Какъв витален и съзвучен рег
в Природата владее вековечно.
С въпрос безмълвен тя се вглежда в теб:
проспа ли даром време бързотечно?

Отглеждай вече с грижа непозната
идея гръзка, крехкичка мечта.
И мълчаливо придружи сълзата
от чужда болка, чужда самота.

Сега си спомняй само топлината,
обгърнала от теб посято семе.
В предзимна есен, щедра и богата,
ти ще дочакаш своето зряло време.

КАТО ПТИЧИ СЛЕДИ...

Селения за моя свят незрими
във времето оставя този ген.
Като птичи следи, неголовими
във полет, литва искрица от мен.

В менливата игра на битието,
през сноп лъчист и тъмнина съгъстена,
искрице, следвай пътя на сърцето
от мойта орбита освободена.

Не спирай полета! От изпитни
родена си сред бужност генонощна;
в теб блика силата от пълни дни,
от слънчевия лъч — стрела тъй мощна...

Незрима нишка свети между нас.
„Ти корена пази“ — шепти сърцето.
Замръквам със божествения глас,
сама между земята и небето.

ПРОЛЕТЕН СВЯТ

Как ме измъчва пролетният свят,
нахлул така пленително във мен;
води текам със устрем гръзновен,
с дихания облъхва майски цвят...

Той вика ме наяве и насън —
съзвучия крилати, птичи зов;
тъй свидна става земната любов
под небосвод, люлян с черковен звън.

Докосне ли ме този тайнствен знак
във ден назнаен, във нечакан час,
аз сякаш чувам неотменен глас,
че всичко скъпо ще пребъде пак!

ВСЛУШАЙ СЕ В СЪНЯ НА ХЛЯБА...

Над полето есента се е засмяла —
ръка мъгра всичко е засяла;
зеленее гръзко зимница млада,
спи на топло сърцето на хляба...

И се вглеждаш, но във своята есен —
тежи плода от лятото гонесен.
Той порива, надеждите ти носи
и на живота мъчните въпроси.

Как натъжаваш, земен празник, гнес —
от идващата зима носиш вест.
Но вслушай се сега в съня на хляба,
чуи шепота на зимницата млада:

единствено гарено е с надежда
това, което бъдещ плод отглежда.

ЕСЕННО

Небето — от бисери излято.
Гората — искрящо старо злато.
В далнината — овчар стага повел:
жива гледка — старинен акварел.

Душата ми се пълни с красота.
И аз улавям с нови сетива
нечакан стих, в сърцето ми стаен,
от есенния ден благословен!

НАЙ-КРАТКАТА ПРИКАЗКА...

Утринни облаци — цял свят на небето —
открих ви в невинното детство.
Най-кратката приказка на битието
озари ме със странно възшебство.

И кълнè светла радост. Душата млада
с дух окрилèн все зове висини...
Далеч е безкрая — сърцето страда
за утринна приказка от младини.

Утринни облаци — мой детски свят —
литнала птица в простор необятен...
Докрай ще бъде животът богат,
ако на облаци носиш съдбата.

ГОРСКА ИМПРЕСИЯ

Птичи глас съня ми тук смущава —
знак, че е отминала нощта.
Светлооко присъствие плава
и расте на утрото мощта.

Далече от града студен, бетонен,
от летежа бесен на колите,
галече и от звъна телефонен,
в зелен купеж се стапят мезотите...

Росата — Божия благословия —
злати от мъдрост, мисълта плоди.
А живата вода, която пия
с магична сила пак ме прероди.

Света със поглед нов откривам аз,
изгрял край мен — първичен и чудесен.
Сърцето става храм за птичи глас
и стих трепти във шепота гървесен.

ТОЗИ НАЙ-СВИДЕН В СЪРЦЕТО НИ ХРАМ

Майското утро от нежност прелива
с ухания земни, от багри — искри.
Душата ми тръпне нетърпелива
и тихо понасят я цветни вълни.

Срещат ме спомени неоскърбени —
чувство отминало, ти ли гойде?
Кой ли невидим, със поглед във мене,
тегли ме с лъч неизвестно къде?

Можем да стигнем страни тъй мечтани,
с радост, с любов да населим дом там,
но ще ни викат все детски поляни —
този най-свиден в сърцето ни храм.

ПИСАТЕЛКАТА И ПРОСЯКА

В памет на Севда Костова

От нищета и бедност отвратена,
познала знанието и скръбта,
от битките словесни уморена,
сама на пейка чакаше нощта.

Но мина сянка... и за миг в сърцето
проникна шепот в зрача разлюлян:
„Вземи за хляб!“ — и няколко монети
опариха до болка твойта глан.

Пое към къщи ти; къде да носиш
не подаянието — онзи глас,
от златото по-златен... Като просяк
се спря пред Светия иконостас.

Там зрящ покой в душата ти застина,
омаяна на Бог от щедростта,
че няма по-всевишна милостиня
от простата човешка доброта.

А ТОЗИ ЗВЕЗДЕН СВЯТ...

Притихва бавно умореният ни граг
в прегръдката преходна на нощта.
Разтворена във времето на моя свят
все бди самотна, будна мисълта.

Сияе бездната на небесата.
Какво откърми този Млечен път?
А бездните незрими във душата?...
Нима — безгънни кладенци — мълчат?

Дали си там, загадка нерешена —
в отвъдното — най-вечната поема?...
А този звезден свят сияй над мен,

със светлина небесна ме обзема
и мисъл мисълта лови в миг извисен:
в самата теб е тайната дилема.

ЗАСМЯНО УТРО...

Засмяно утро прозореца разтвори,
ранен лъч камбанарията злати.
Грейват над морето ясните простори —
толкова отгавна не си до мене ти.

Смутено ме докосват първите лъчи.
Защо надеждите присвиват все сърцето?
Поглъщам утринната красота с очи,
казвам си:... така вървя през битието.

Със добро и зло привикнала душата,
отстоява с ум пред суровото време.
А как подреждам в живота нещата? —
все тя решава, те са нейно бreme...

Поема пътя си летният ден.
Потоци липов гъх заливат земята.
Пак тръзвам със дела си отреден:
болка и радост, а до тях — самотата.

***ЕДИНСТВЕН ТИ ВИДЯ
ПРЕЗ ОНЗИ ДЕН...***

Как слънцето се весели с лозите
единствен ти видя през онзи ден.
Пчели пропъжгаше, че те косите ми
все сбъркваха със цъфналия лен.

Дочувам още тънкия им звън,
прелитаха — искрици златни — те.
Днес чувството витае като в сън,
но по-реалио от света расте...

Денят отива си без знак, без звук,
сгъстява сенки вечерният час.
Теб няма те, но споменът е тук —
бръмчат пчелите със вълшебен глас.

СПОМЕН

Вечерникът събуди във житата
малази сребърни като след гъжд.
Щурците свирят юлската соната
във час среднощен сред класила ръж.

Ах, споменът сега ни тъй сближи
със чувството припламващо в сърцата!
... Светулков облак в тъмното кръжи.
Мистичен огън ли е той в полята?...

Ненужен ли след толкова лета
е този гъхав спомен, малко тъжен?
С гъх огнен от цъфтежа на ръжта,
след младостта, остава хляба ръжен.

СТИХ ОТ СВЕТИНА

О, светлини, светлини зародени
от април: високо слънцето грей
в пространствата безкрайно удивени.

А в сърцето — тръпката, че те има,
с някакво странно безреגיע
вдишваш омайния гъх на жасмина.

Всичко свидно къде ли се лута,
във теб и край тебе? —
Наеждата крехка пърха нечута...

Струи, струи светъл априлският ден,
звънва в гушата
стих, не от мен, а от него роден.

КАТО ШЕПОТ ТИХ...

Като шепот тих на златолистен гъжд
звън нахлу в дома ми някак изведнъж;

приятели скъпи пристигат при мен,
обгърна душата ми свят тъй откровен.

Съкровища стари пак отвори всеки —
през огнена младост срещи и пътеки;

стопли ми сърцето споменът незрим —
от огнище топло извисил се дим...

И духът въздъхна в есента надлъж
като шепот тих на златолистен гъжд.

В ПРЕДЗИМНА ЕСЕН...

На Лиляна Ставрева

В предзимна есен, преди да завали снега,
вземете този стих във гар
за щедростта Ви: от крехка младост го сега

със пълни шепи все храните душите —
покълва мъдростта житейска
от пътя тъй духовен на предците.

Следата мощна на духа им върви пред нас
в този така обичан град.

Отеква във сърцата възвишеният глас

на време, останало в огнището духовно
на варненския бряг, когато
перото все разгаря огъня синовно...

В предзимна есен, преди снега да навали
книжовното богатство,
със всички щедростта Ви да го сподели.

НЕ МОГА ДА ПРИЕМА...

Не мога да приема, че ти си там...
Това ли е животът —
да идваш сам и да си отиваш сам?

Със каква нежност сърцата обгърна
обичта ти голяма.
Тя остана тук, но ти не се завърна.

Виждам невидимото ù сияние,
където да погледна.
И чувам безкрайното мълчание

след твоя тъй топъл глас,
заселен забинаги
в пространството и в самите нас.

СЪН

Светкавичната сбитост на съня
ме грабна без да възвести
и върна от годините деня,
в който мама с мене се прости.

Във оня опрощаващ, семен миг,
по пътищата странни на кръвта,
тя ме позна и бледният ѝ лик
с усмивка освети дори смъртта.

Посегнах със ръка да я докосна,
ала сънят, тъй както се яви,
стопа се в бездната мълниеносно...
Събудих се със сълзи на очи

и с болката: сърцето да изстрада,
че вече няма кой да ми се радва.

СЪДБАТА НИ Е ОТРЕДИЛА

Залутана в житейските завои,
живея с крехката надежда,
че сме си нужни, деца мои —
и само нея днес отглеждам.

Във мен е вашето начало.
В сърцето си и мисълта
поглеждам като в огледало —
във вас бушува пролетта.

Знам, младостта е силно време:
то обич е и полет към върха,
а земното търпение щом вземе,
тогава ще се закали гуха...

Кълн расте във вас, издига ръст —
за бури бъдещи ли сбира сила?
Всеки сам да носи своя кръст
съдбата ни е отредила.

СИЛАТА НА БАЩИННИЯ КОРЕН...

Деца, не искайте това от мен.
Да се усмихна днес?... Не мога.
Път чака ви — галечен, нажежен —
и пълни се сърцето ми с тревога.

Ала да ви загържам нямам сили —
разсече ме стихията на дъве.
Остави ми утеха, че сте скрили
надеждата във вашите криле.

С какъв ли дълг ще ви превържат дните
галеч под чуждото небе, където
огнен вятър брули по страните
и пясъка поленва по небцето?...

Но вярвам във труда ви благотворен,
оставил вярна българска следа.
И в силата на бащиния корен,
която да ви върне у дома.

ДВА СВЯТА

Какъв „компютърен играч“ си станал вече.
Дете невръстно уж, а гледаш надалече.

Говориш ми за Мрежа и виртуален свят,
витаеш в компютърния светещ квадрат.

Със поглед следвам това от екрана,
а мисълта ми друга пътека захвана.

По нея, от връх на грейнали поляни,
търкулвахме се по треви постлани.

Така излитахме с разтупкани сърца,
щастливи, без да знаем, че имаме крила...

Два свята огряват безпределно време —
твоят свят, сине, и този във мене.

С компютъра — училище в кутия,
в света голям надничаш — истинска магия.

Какви селения — вселени от вселени
във твоего небе трептят, ала студени.

А душа моят земен свят, все още жив,
жужи безспир в гръдта ми с рояка работлив.

Нося мега му, в сърцето го пазя, дете.
Сега, когато душата ти млада расте,

приеми канката мед, тя ни спасява
от най-страшната болест във нас —
забрава.

ДУХЪТ НИ НЕДЕЛИМ...

Охридската улица ме завладя за миг —
шумна, многолюдна,
отеква във гушата ми гласът ѝ веголик.

Тук родно, свидно слово отвсякъде звучи —
в песен, във закачка,
за името му само още се мълчи...

И бързам честен кръст да сторя пред олтара,
пред Божията майка,
с молитва тиха за родната ни вяра.

И в бдение молитвено глас несломим
въззема се във храма:
„Живее истина в духа ни неделим!“...

Повтаряй я, сърце, отново и отново
пред света, пред Бога —
гано със себе си да се сблизим чрез Слово.

ГНЕЗДО, ОТГДЕТО ПЕСНИ ОТЛЕТЯХА...

Изминах гълъг път — любим завет
на Братята с Възвишената книга.
До тебе край — къс от сърце отнем —
единствено със Слово се достига.

Там всяка буква е сърбовен знак,
че не умират памет, род и песен.
Трепти над Струга, даже в робски мрак,
от Бог изпратения нимб небесен.

Но е заключен онзи дом свещен —
гнездо, отгдето песни отлетяха.
С очи-прозорци той се вглежда в мен
и ме зове под свидната си стряха.

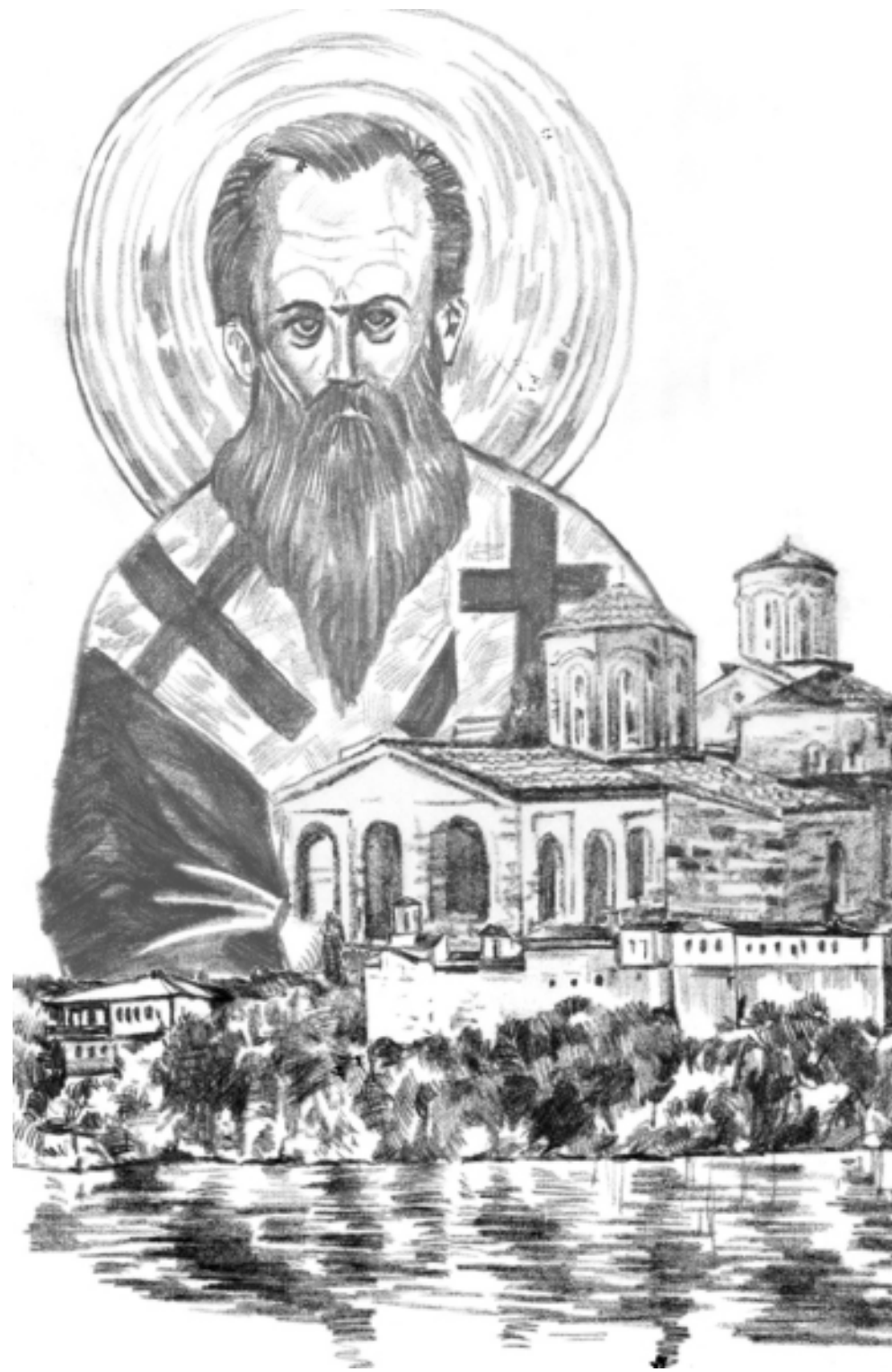
Като сред храм е тихо; зов незрим
приспива в мен горчивата тревога.
Във твоите води, премъдри Дрим,
от всичко да се пречистя днес мога.

ОХРИД

Утрото с камбанен звън пристига
в този град — дълбока старина.
Тук ме среща със заветна книга
времето в Христова светлина.

Греят ръкописи пожълтели
със нетленния си везан лик.
Чувам свети гласове, поели
верен път, безсмъртен и велик...

Охрид! Как под твоя свог духовен
срещам благодатно-святи дни.
Път на моя род — така съдбовен —
сля духа ми с твоите руини.

В МАНАСТИРА „СВЕТИ НАУМ“

Пламти във злато тихата обител
на преподобния Наум във утринта.
Към светлина — божествена възхита
с камбанен звън поема мисълта.

Тя, тази светлина, е вечно жива.
Кръст правя с благодарствена ръка,
че Божа благодат струи излива
над благодатна светеща река.

Тук мъгра самота отвред извира
далеч от суета и светски шум.
А от амвона свят на манастира
ме благославя сам Свети Наум.

МОЛИТВА

Димна завеса от гъхав пречистващ тамян,
със потренкващи пламъци — олтарът огрян.

Прекръствам се сред тишина голяма:
Господи, отключи сърцето ми тук, в храма;

да измоля спасение, сила, надежда
и път — към светлина небесна да извежда...
Грешила, безгрешна — гързостта ми прости,
мислеща и вярваща — поведи ме ти;

озари будната ми мисъл, Господи мой,
че душата-самотница все няма покой.
И вслушана във ритъма на този живот
да се чувствам потребна под Твоя свог.

Свети радост неземна в молитви безмълвни
камо каже Христос: Времето се изпълни.

ЗЛАТЕЯТ ЛИСТИ...

Златеят листи в сетния си път,
нашепват нещо тъжно и красиво.
Къде ли мисълта ще побегат,
щом есента и тук е като жива?

Младежка глъчка пълни този кът,
пресича светлината кръшен смях.
А там деца през листи правят път
и до небето вдигат слънчев прах.

Магични сили вихри този ден —
изчезна есенният ми букет!...
Ах, топката лети направо в мен
и аз забравям, че съм на шейсет...

Златеят листи в сетния си път,
нашепват нещо тъжно и красиво.
Записвам шепота, щом замълчат —
и той сега със моя стих се слива.

Съдържание

БЛАГОДАРЯ НА ТЕБ, ЖИВОТ	5
ЗРЯЛО ВРЕМЕ	6
КАТО ПТИЦИ СЛЕДИ...	7
ПРОЛЕГЕН СВЯТ	8
ВСЛУШАЙ СЕ В СЪНЯ НА ХЛЯБА...	11
ЕСЕННО	12
НАЙ-КРАТКАТА ПРИКАЗКА...	13
ГОРСКА ИМПРЕСИЯ	14
ТОЗИ НАЙ-СВИДЕН В СЪРЦЕТО НИ ХРАМ	15
ПИСАТЕЛКАТА И ПРОСЯКА	16
А ТОЗИ ЗВЕЗДЕН СВЯТ.....	17
ЗАСМЯНО УТРО.....	18
ЕДИНСТВЕН ТИ ВИДЯ ПРЕЗ ОНЗИ ДЕН...	21
СПОМЕН	22
СТИХ ОТ СВЕТАЦНА	23
КАТО ШЕПОТ ТИХ.....	24
В ПРЕДЗИМНА ЕСЕН...	25
НЕ МОГА ДА ПРИЕМА...	26
СЪН	29
СЪДБАТА НИ Е ОТРЕДИЛА	30
СИЛАТА НА БАЩИННИЯ КОРЕН.....	31
ДВА СВЯТА	32
ДУХЪТ НИ НЕДЕЛИМ...	34
ГНЕЗДО, ОТГДЕТО ПЕСНИ ОТЛЕТЯХА...	35
ОХРИД	36
В МАНАСТИРА „СВЕТИ НАУМ“	39
МОЛИТВА	40
ЗЛАТЕЯТ ЛИСТИ.....	41

ОТ СЪЩАТА АВТОРКА:

„Тракийски напеви“

фолклорен сборник, 1996 г.

„Към себе си пътувам“

стихотворения, 1997 г.

„Разиграло се Черното море...“

Български народни песни за морето, 2000 г.

„Моето коте“

стихотворения за деца, 2001 г.

Руска Даскалова

ЗРЯЛО ВРЕМЕ

СТИХОТВОРЕНИЯ

-

Българска, първо издание

-

Редактор: Емил Иванов

Художници: Любен Пашкулски,

Владимир Димитров

Предпечат: Й. Богдева

Издателство: „Славена“

ISBN: *****